

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Prologvs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

DE
CONTEMPLATIONE
DIVINA
LIBER SECUNDVS.

De tribus hierarchiis siue gradibus Contem-
plationis.

PROLOGVS.

QVID sit contemplatio supernaturalis, & quoduplex, haecenus docuimus; superest jam, ut eam per gradus siue hierarchias di-
vidamus. Voco autem gradus, omnes illas differentias, quae contingere possunt in contemplantis mente, secundum clario-
rem & sublimiorem, vel minus clarum & sublimem aspectum ad DEVM, quatenus ejus mens à nobiliori principio, hoc est, à nobiliori Spiritus sancti dono, vel ab ejusdem doni excellen-
tiori gradu ad superna erigitur. Illud autem praenotare oportet ex mente D. Bo-
naventurae *1^a in 3. dist. 4. art. 1.* quod aliud sunt gradus contemplationis, aliud
verò gradus perveniendi ad diversas dispositiones ad contemplationem. *Gradus*
enim contemplationis (inquit ille) *sunt quidam progressus & profectus intellectualis cogi-*
tionis, & saporosa dilectionis ad contemplandum DEVM sub ratione boni & veri. Unde
Gregorius 22. *Moral.* dicit: Gradus dicuntur mensurae crescentium virtutum; tales au-
tem gradus profectum sunt innumerabiles. Gradus autem ad contemplationem dispo-
nentes sunt illa, quae adiuvant & disponunt gradatim intellectum & affectum ad contem-
plandum: & sic omnis creatura est quasi quaedam scala, per quam gradatim ascenditur ad
contemplandum DEVM, cum creatura sint creati propter electos. Loquendo tamen se-
cundum consuetum modum, gradus contemplationis dicuntur illa incrementa contempla-
tionis, & illa dispositiones, quae magis intellectum & affectum coadiuvant ad contemplan-
dum, & quae distincta sunt & tradita à sanctis Doctoribus. Unde Gregorius 22. *Mora-*
lium dicit: Gradus vocantur incrementa virtutum distincte tradita à sanctis. Necessita-
tem autem istorum graduum contemplationis ostendit Gregorius 22. *Moral.* dicens sic: Ne-
mo infima deserens, repente fit summus; quia ad obtinendam perfectionis meritum, opor-
tet, ut mens quotidie in altum quasi quibusdam gradibus ascensionis perveniat. Unde &
recte in Psalmo dicitur: Ibunt de virtute in virtutem, donec videatur DEVS deorum in
Sion; Et idem: DEVS in gradibus ejus cognoscetur (scilicet contemplationis) cum suscipiet
eam contemplator.

cap. 14.

Creatu-
ra sunt
veluti
scala, per
quam ad
Deum
contem-
plandum
ascendi-
tur.

Similiter Linconiensis super Angelica hierarchia ostendit necessitatem istorum gra-
duum per exemplum, dicens sic: Sicut oculi carnis infirmiores prius suscipiunt lumen solis
obscuro, & magis coloribus superfusum; deinde magis confortari, suscipiunt illud à colo-
ratis, mediis coloribus; & postea visu roborato, plus suscipiunt illud superfulgidum colori-
bus albis; deinde verò plus aucta sanitate, suscipiunt illud fulgentibus coloribus superfusum,
ut speculis; tandem oculis perfecte sanatis, suscipiunt solarem radium, non autem alicui su-
perfusum, sed in se ipsum ipsum solem, in ipso puro solari lumine irreverberatè conspicien-
tes. Sic etiam oportet mentis oculum infirmiori prius assuescere, ad conspiciendum lumen
solis intelligentia in grossioribus, deinde in subtilioribus, donec tandem ex ipsa luminis da-
tione multis multipliciter superfusa extendamur, & refectamur in simplicem ipsius radi-
um. Hac ille.

Ex praedictis apparet, quod tam in radioso lumine, contemplationis speculativa,
quam

Hierar-
chie An-
gelice di-
versimo-
de à Deo
illumi-
nantur

Confir-
matio
veritatis
reperit
inter co-
templa-
tes &c

quàm in saporoso gustu contemplationis practica oportet paulatim & gradatim proficiendo ascendere, & ascendendo clarius cognoscere DEVM: quia sicut dicit Hugo super Angelicam hierarch. quanto magis crescit ascensio, tanto magis crescit cognitio, donec oculus intellectus magis ac magis illuminetur, & confortetur, & affectus mentalis magis purificetur & inflammetur, & totus homo interior & exterior in Deum ordinetur. Et hoc verius & perfectius videtur fieri per gradus illos, qui mentem ad similitudinem celestis hierarchie purgant, illuminant, & perficiunt. Et infra: Tales autem gradus Dionysius in Angelica hierarch. dixit esse tam in mente Angelica, quàm in mente humana bene ordinata. Hactenus D. Bonaventura.

CAPVT I.

In Contemplatione tres potissimum gradus, seu potius hierarchia constituenda.

At verò sicut in Angelicis spiritibus tres potissimum hierarchiae à Patribus merito distinguuntur, ita non erit ab eis, eisdem in mente humana, quantum ad contemplationem attinet, distinguere.

Nam quamvis sint novem Angelorum ordines, ut ex Scriptura sacra non obicere colligitur, omnes tamen ad tres hierarchias S. Dionysius Celest. Hierarch. quem secuti sunt D. Thomas 1. part. quest. 108. & omnes fere Commentatores S. Dionysii, reducendas esse iudicant, & in singulis earum tres ordines constituerunt; videlicet in infima Angelos, Archangelos, & Principatus; in media Potestates, Virtutes, & Dominationes; in supremam vero Thronos, Cherubim, & Seraphim posuerunt. Et idem in qualibet hierarchia Angelica tres ordines (ut auctor est S. Thomas art. 2. ut supra) S. Dionysius secundum diversos actus & officia distinguit, quae diversitas ad tria, eodem D. Thoma auctore, reducitur; nempe ad summum, ad medium, & ad infimum gradum.

Ac praeterea, sicut etiam tres illae caelestes hierarchiae, inter se potissimum distinguuntur (ut S. Thomas secutus D. Dionysium art. 1. ut supra scripsit,) quia non eodem modo illuminantur à DEO. Nam qui sunt primae hierarchiae, immediate ad DEUM extenduntur, & quasi in vestibulis DEI collocantur; immedie autem ab eo lumen accipiunt. Secundae vero hierarchiae Angelicae, licet non immediate à DEO, plenius tamen ac in causis universalioribus, quàm hi, qui ad tertiam, hoc est, infimam pertinent, lumen accipiunt. Ita non incongrue, d. m. nos (vestigia D. Dionysii secuti) in mente humana contemplationis graduum distinctionem inquirimus, eorum diversitatem ad tres principales hierarchias Angelicas similes non immerito referemus.

Primo, Quia ad instar caelestium spirituum mentes contemplativae supra propriam naturam sublimatae, in caelestibus theoriis tota suspenduntur, ac Angelicis spectaculis naturae possibilitatis terminos supergressae, tota immergantur: quamvis frequenter ad inferiora, infirmitatis suae victae ponderis, relabantur, quod valde alienum est à beatis illis spiritibus. Deinde, Quia quemadmodum caelestes illae hierarchiae penes plenius & universalioris luminis irradiationem, ac maiorem ad ipsius luminis fontem approximationem merito discernuntur; ita hierarchiae contemplativorum, quae parènt divinarum & caelestium nuncupari possunt, ex maiori aut minori, purioris aut perfectiori lucis divinae participatione, non abs re distinguari possunt. Ac demum, Quia in unaquaque earum, ut pari passu cum caelestibus & Angelicis incedant, tres etiam ordines sive species, videlicet infimum, medium, & supremum, divina aspirante gratia constituemus.

Thom. à Iesu Oper. Tom. II.

Ut autem ea, quae de his gradibus sive hierarchiis dicenda sunt, possint commodius ab omnibus capi, rectiusque iudicari, quatuor erunt à nobis explicanda. Primum dicemus de gradibus perfectionis supernaturalis luminis, à quibus etiam pender perfectio graduum in effectibus, videlicet in ipsa contemplatione, ut juxta lucis & cognitionis supernaturalis gradus, constituenda etiam sint contemplationis incrementa, & stabilenda supradictae hierarchiae. Secundò, distributionem graduum ex mente aliquorum Patrum explicabimus. Tertiò, meliorem, clariorem & commodiorem graduum distributionem per comparisonem ad tres hierarchias adducemus. Quartò, speciem de unaquaque hierarchia sive gradu, ac de singulis uniuscujusque hierarchiae speciebus favente Deo aliqua differemus.

CAPVT II.

De mentis humanae & virium, seu potentiarum eius divisione, & quibusdam nominibus, sive acceptationibus earum.

PRIMO sciendum est, animam nostram esse quandam Republicam à Deo creatam, ac summo consilio in se ordinatam ac dispositam; constat enim in primis homo duplici natura, corporali scilicet & spiritali; & ideo duplices operationes debet habere, corporales inquam & spirituales. Harum igitur ordinem & directionem in proprium finem egregie docet Hugo de S. Victoris de anima lib. 2. cap. 23. secutus Augustinum libri de spiritu & anima, per comparationem ad civitatem, dicens: Nobilis est creatura anima; civitas namque DEI est, de qua tam gloriosa dicta sunt, quod ad imaginem & similitudinem DEI facta est. Haec civitas Ierusalem merito appellata est, quia ad fruendum visione illius pacis summae, quae facit utraque unum, creata est. Mens eius Paradisus est, in qua dum caelestia meditatur, quasi in paradiso voluptatis delectatur. Domus etiam summi Patris familias est anima, propter unitatem morum: sponsa Christi, propter dilectionem: templum Spiritus sancti, per sanctificationem: civitas Regis aeterni, propter concordiam civium. Et quia nulla est civitas absque populo, disposuit in ea Conditor noster populum triplicis gradus; id est, sapientes ad consulendum, milites ad propugnandum, artifices ad ministrandum. Cives huius civitatis sunt naturales & ingenerati animae vigores, tamquam indigenae, quorum distincti sunt gradus, quia alij superiores, alij inferiores, alij medij. Superiores quidem sunt intellectuales sive medij rationales infimi, animales: quorum haec differentia est, animalis sive sensuali appetit visibilia, rationalis discernit & discretis oculis aspernatur ea, intellectualis pertrahit ad divina. Intellectuales igitur sensus sunt tamquam animae Consiliarii, dicentes ei: Deum time, & mandat eius observa; propter hoc enim est omnis homo. Rationales sunt tamquam milites, qui hostes concupiscentiarum impugnant per arma iustitiae. Animales sive sensuales sensus sunt